Cyfarfod y Grŵp Ecosystem Tir Fferm Amgaeedig,
23 Chwefror 2011, Rhodfa Padarn, Aberystwyth, 11am – 3.30pm

Yn bresennol:	Trevor Dines (TD)	Plantlife (Yn y Gadair)
	Caryn Le Roux (CLR)	Llywodraeth Cynulliad Cymru
	Hilary Miller (HM)	Cyngor Cefn Gwlad Cymru
	Clare Burrows (CB)	Cyngor Cefn Gwlad Cymru
	Gethin Davies (GD)	Parc Cenedlaethol Eryri
	Helen Buckingham (HB)	Ymddiriedolaeth Genedlaethol
	Cath Shellswell (CS)	Plantlife
Pwyntiau Gweithredu:	Frances Gillett (FG)	Llywodraeth Cynulliad Cymru
Ymddiheuriadau:	Arfon Williams	RSPB
	Rosie Carmichael	Cyngor Sir Caerfyrddin
	Alys Edwards	Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru
	Glenda Thomas	FWAG

1. **Cyflwyniadau ac Ymddiheuriadau**

Cymerodd Trevor y gadair am y cyfarfod, cymerodd ymddiheuriadau, a chroesawodd Helen i'w chyfarfod cyntaf.

2. **Cofnodion a Phwyntiau Gweithredu o'r cyfarfod diwethaf**

Gweler pwyntiau gweithredu 1 – 18 isod.

- Mae Steve Chambers (LlCC) wedi ymgymryd â'r rôl o gyd-drefnu Rhaglen Ymchwil a Datblygu Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad Defra. Mae angen o hyd inni ddiffinio proses ar gyfer cyfrannu a/neu fod yn ymwybodol o'r hyn sy'n digwydd. **PG 1, 19**
- Cytunwyd ar restr o adnoddau ar gyfer gwefan PBC. Roedd angen gwaith pellach ar y dulliau arolygu, gweler yr eitem yn ddiweddarach. Cytunodd y grŵp y dylai cyngor rheoli a ddarperir gael ei gadarnhau ganddo, yn hytrach na chyfeirio ymlaen at amryw o ffynonellau gwybodaeth gwahanol. Fel man cychwyn, cytunwyd i ddefnyddio taflenni gwybodaeth arfaethedig Glastir, fel a phan y cânt eu cynhyrchu, unwaith y mae'r grŵp wedi cael cyfle i gynnig sylwadau arnynt/eu diwygio.
  Bydd dolenni cyswllt at wefannau grŵp Cynllun Gweithredu ar gyfer Cynefin (HAP) y DU ar gyfer Gwrychoedd a Pherllannau. Mae'n ymddangos nad yw grŵp HAP Tir Âr y DU yn bodoli mwyach **PG 2, 20 - 24**
- Cytunodd Hilary i symud y mater ynglŷn â Gorchmynion Cadw Coed ymlaen gyda'r wybodaeth a gafwyd gan y grŵp. **PG 25**

Roedd y pwyntiau gweithredu eraill wedi'u cwblhau neu ymdriniwyd â nhw yn y cyfarfod.

3. **Materion yn codi o'r cofnodion**

- Blaenoriaethau gofodol o ran gweithredu ynghylch cynefinoedd – cynhaliwyd cyfarfod o'r is-grŵp ar 12/01/11 ac roedd nodyn o'r cyfarfod

hwnnw wedi cael ei gylchredeg. Adolygwyd a diweddarwyd y camau gweithredu o'r cyfarfod hwnnw. Mae Trevor wedi cynhyrchu camau gweithredu lefel 3 ar gyfer ardaloedd âr â blaenoriaeth a nodwyd drwy'r broses. Gofynnwyd i'r grŵp am ei sylwadau ar y rhain, i'w gwneud mor ddefnyddiol â phosibl. Pan fyddant wedi'u cwblhau cânt eu rhoi ar y lle adnoddau ar ein tudalen we. **PG 31 - 35**

- Y Gronfa Grant Bioamrywiaeth – mae'r grŵp wedi cymeradwyo'r ddau gais gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol eleni; perllan newydd ym Mhlas yn Rhiw, Penrhyn Llŷn, a chnwd barlys ar ei draed yn Vile, Gŵyr. Fodd bynnag, teimlid y gallai defnydd pellach fod wedi cael ei wneud o'r grant gan sefydliadau eraill pe bai'r meini prawf a'r amodau ymgeisio wedi bod yn wahanol. Gofynnwyd i'r grŵp ddarparu sylwadau ar y Grant i CLR i'w bwydo'n ôl i PBC. **PG 36**
- Y diweddaraf am Fframwaith yr Amgylchedd Naturiol, yn cynnwys y Cylch Gorchwyl newydd – Yng nghyfarfod y Cadeiryddion Grwpiau Ecosystemau, trafodwyd Cylch Gorchwyl a chafodd hwn ei rannu gyda'r grŵp. Teimlid ei fod yn rhesymol fel dyhead. Fodd bynnag, er bod proses Cymru Fyw yn mynd rhagddi nid yw'n glir eto beth y dylai'r grŵp ei wneud yn y dyfodol – pan fydd hynny'n hysbys, dylid diffinio Cylch Gorchwyl mwy penodol. Teimlid yn y cyfamser y dylai'r grŵp barhau i weithio yn unol â Chylchoedd Gorchwyl y Grwpiau Ecosystemau sydd wedi'u diffinio'n glir ac sydd i'w gweld ar wefan PBC. Trafodwyd gwaith cyfredol y grŵp hefyd yn fyr – mae'r gweithredu yn mynd rhagddo, ond yn arafach na'r disgwyl oherwydd baich gwaith aelodau'r grŵp. Teimlid y byddai i bob Grŵp Ecosystem gynnal swyddog cyflogedig yn ffordd gadarnhaol ymlaen, yn arbennig yng ngoleuni cylch gorchwyl sy'n ehangu. CLR i adrodd yn ôl i PBC ar y Cylch Gorchwyl Drafft. **PG 37**

4. Cynlluniau gweithredu drafft i'w cyflwyno er mwyn ymgynghori

Mae camau gweithredu ar gyfer rhywogaethau wedi cael eu hychwanegu at y cynlluniau lle mae hynny'n berthnasol, er fod rhai anghysondebau rhwng y cynlluniau rhywogaethau a'r cynlluniau cynefinoedd wedi dod i'r amlwg yn ystod y broses. TD i fwydo gwybodaeth yn ôl am hynny i'r Grŵp Ecosystem Arbenigol Rhywogaethau. Y cynlluniau gweithredu i gael eu hadolygu a'u cwblhau gan CLR a HM ar gyfer ymgynghori cyn gynted â phosibl.
Mae cynllun gweithredu newydd wedi cael ei lunio ar gyfer 'Tir Âr â Mewnbynnau Isel' mewn cyferbyniad ag Ymylon Caeau Âr. Rhoddir hyn ar BARS at ddibenion ymgynghori, ond bydd hefyd yn egluro rhywfaint ar y newid yn y cynefinoedd â blaenoriaeth, a'r targedau. **PG 38 - 40**

5. Cytuno ar waith arolygu a monitro a dulliau cofnodi data

Un o rolau allweddol y grŵp yw canfod bylchau o ran gwybodaeth ac ymdrin â nhw. Un o'r hamcanion fu gwella'r wybodaeth yn sylfaen adnoddau pob un o'n cynefinoedd â blaenoriaeth, drwy hyrwyddo methodolegau arolygu cyffredin, gyda chronfa ddata i roi gwybodaeth arolygu ynddi. Cytunwyd ar y fethodoleg arolygu i berllannau traddodiadol, a chaiff y manylion eu rhoi yn y

lle adnoddau ar ein tudalen we gyda chyfarwyddiadau i grwpiau arolygu ar sut mae cael gwybod mwy.
Mae grŵp HAP Gwrychoedd y DU wedi cynhyrchu methodoleg arolygu, a fu'n cael ei defnyddio yn Lloegr ers tro. Mynegwyd pryder fod y dull hwn yn gymhleth i gael ei ddefnyddio gan wirfoddolwyr, ac mae fersiwn mwy cryno wedi cael ei ddarparu erbyn hyn. Cytunwyd y dylid cymeradwyo'r dull hwn, ond y dylid ceisio pecyn cymorth i ddarparu hyfforddiant a threuliau i wirfoddolwyr, fel sydd ar gael yn Lloegr. **PG 26 - 30**
Cytunwyd i gymeradwyo methodoleg asesu Ardal Âr Bwysig o ran Planhigion Plantlife. Fodd bynnag, byddai angen gwybodaeth ecolegol arbenigol i ddefnyddio'r fethodoleg hon, a bydd unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r fethodoleg yn cael eu cyfeirio at Plantlife. **PG 41**

6. **Roedd anghenion Ymchwil a Datblygu** wedi cael eu trafod yn flaenorol o dan faterion yn codi, ac ni ellid gweithredu ymhellach ar hyn o bryd.

7. **Ymdriniwyd ag anghenion cyfathrebu** i raddau helaeth wrth drafod yr adnoddau ar wefan PBC. Fodd bynnag, awgrymwyd y gellid defnyddio stondin yng nghynhadledd nesaf PBC i dynnu sylw LBAPs at unrhyw gyngor a gwybodaeth bellach y gallwn eu darparu. Gallai hyn fod yn ddefnyddiol i'r Grwpiau Ecosystemau i gyd i hyrwyddo'r hyn y maent wedi bod yn ei wneud. **PG 42**

8. **Materion polisi**

   - Arweinwyr polisi Llywodraeth Cynulliad Cymru – mae rhestr o arweinwyr polisi wedi cael ei llunio gan PBC, a gofynnwyd i'r grŵp enwebu'r tair swydd yr hoffent sefydlu cyswllt â nhw. Gofynnwyd i bawb anfon eu tri enwebiad at Caryn erbyn 11/3/11.**PG 43**
   - Glastir – Roedd Gethin wedi cael dadansoddiad o'r opsiynau y gwnaed cais amdanynt yng ngheisiadau Glastir. Roedd nifer dda wedi manteisio ar yr opsiynau gwrychoedd ond nodwyd fod y nifer yn isel iawn ar yr opsiynau tir âr. Caiff y dadansoddiad hwn ei gylchredeg. **PG 44**

9. **Unrhyw fater arall a 3 neges allweddol**

Adroddodd Claire yn ôl o'r cyfarfod a gynhaliwyd yn ddiweddar rhwng y Grwpiau Ecosystemau a Llywodraeth Cynulliad Cymru. Dylid nodi fod y Rheoliadau Amaethyddiaeth, Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol, yn berthnasol i Berllannau, er gwaethaf yr angen i wneud cais am Drwydded Torri Coed. Dylid codi ymwybyddiaeth o hyn. Mae Llywodraeth y Cynulliad yn mynd i wella'r ffordd y mae'n rhoi gwybod i'r Cyngor Cefn Gwlad ac eraill am gamau gweithredu sy'n cael eu cymryd o dan y Rheoliadau.

Negeseuon allweddol o'r cyfarfod hwn:

- Yng ngoleuni'r gwaith da, wedi'i gyd-drefnu, sy'n cael ei wneud yn arolygu gwrychoedd yn Lloegr, bydd y grŵp yn archwilio'r posibilrwydd o sefydlu cronfa brosiect arolygu gwrychoedd, ar yr un patrwm.
- Mae'r ymarferiad blaenoriaethau gofodol yn parhau, ac mae meysydd gweithredu â blaenoriaeth wedi cael eu nodi ar gyfer tir âr. Mae'r camau gweithredu a argymhellir i'r meysydd hynny yn cael eu cwblhau, a bydd yr LBAPs yn cael eu hysbysu pan fyddant ar gael.
- Bydd cynlluniau gweithredu ar gyfer Gwrychoedd a Pherllannau Traddodiadol yn cael eu cyhoeddi'n fuan at ddibenion ymgynghori ar dudalennau cynghori BARS.

10. Dyddiad y cyfarfod nesaf

Dydd Mercher, 8 Mehefin, o bosibl yn swyddfeydd Parc Cenedlaethol Eryri ym Mhenrhyndeudraeth

Pwyntiau Gweithredu, y Grŵp Ecosystem Tir Fferm Amgaeedig, 23.02.11

	GWEITHREDU	**PWY?**	**CYNNYDD**
Pwyntiau Gweithredu 1 – 18 o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Hydref 2010			
1	Mynd ar ôl proses Ymchwil a Datblygu i'r dyfodol a sut y byddem yn ffurfio cais. Nododd CB fod angen y rhestr o brosiectau ymchwil arni oddi wrth Steve Chambers yn Llywodraeth Cynulliad Cymru.	**Caryn**	Bydd Steve Chambers yn rhoi gwybod inni pa brosiectau Ymchwil a Datblygu y mae Defra'n eu gwneud.
2	Rhoi dolenni cyswllt a phapurau perthnasol ar adran adnoddau'r Grŵp Ecosystem Tir Fferm Amgaeedig ar wefan PBC. CLR i lunio rhestr i'r grŵp gytuno arni. Casglu cyhoeddiadau ac anfon copïau at CB iddi hi edrych arnynt ar gyfer taflen wybodaeth Glastir. Adborth i PBC ar faterion gweithio'ch ffordd drwy'r wefan.	**CLR**	Ar y gweill
3	Siarad â Ray Woods ac Alan Hale i lunio rhestr o goed a chennau (rhywogaethau adran 42) a allai elwa o ehangu'r ddeddfwriaeth Gorchmynion Cadw Coed.	**CS**	Wedi'i wneud
4	Cylchredeg y ddogfen 'amddiffyn drwy bolisi a deddfwriaeth' er gwybodaeth.	**CLR**	Wedi'i wneud

5	Gofyn i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol am adroddiad cryno ar brosiect Trefrane.	**CLR**	Wedi'i wneud
6	Mynd ar ôl cyfeirio rhywogaethau ac asesu beth sy'n berthnasol i'r grŵp hwn. Mae papur wedi cael ei gynhyrchu yn neilltuo camau gweithredu i grwpiau ecosystemau.	**CLR i'w gylchredeg**	Wedi'i wneud
7	Copïo camau gweithredu perthnasol rhywogaethau i bob cynllun gweithredu cynefin.	**FG – CLR i ddarparu gwybodaeth**	Wedi'i wneud cyn belled ag sy'n bosibl
8	Ymateb i ymgynghoriad Cymru Fyw fel y trafodwyd	**CLR**	Wedi'i wneud
9	Cynnull cyfarfod is-grŵp i fwrw ymlaen â mapio blaenoriaethau gofodol	**CB**	Wedi'i wneud
10	Adolygu'r fethodoleg Arolygu Gwrychoedd a thrafod pryderon gyda RC.	**CB**	Ar y gweill
11	Dod o hyd i fersiwn byrrach o'r dull arolygu gwrychoedd a'i anfon at CB.	**CS**	Wedi'i wneud
12	Siarad â James Skates am fanyleb monitro Ymylon Caeau Âr Glastir i'r dyfodol. Hefyd pwysigrwydd sefydlu monitro ar ddechrau'r Cynllun.	**CLR**	Ar y gweill
13	Cael gafael ar yr adroddiad ar waith ymchwil ADAS i asesu cyflwr ymylon caeau âr.	**CB/TD**	Ar y gweill
14	Llunio cynllun gweithredu ymylon caeau âr – yn cynnwys dulliau arolygu ymylon caeau âr.	**CB/DL**	Wedi'i wneud
15	Cylchredeg methodoleg arolygu perllannau PTES.	**HM/CLR**	Bron wedi'i wneud
16	Ymgorffori adborth pellach yn y cynlluniau gweithredu Gwrychoedd a Pherllannau Traddodiadol, a'u hanfon at PBC er mwyn ymgynghori.	**CLR**	Wedi'i wneud erbyn diwedd y cyfarfod
17	Cylchredeg dogfen materion polisi	**CLR**	Wedi'i wneud

	EFEG gydag ymateb y Grŵp Polisi.		
18	Canfod pwy yn LlCC sy'n gyfrifol am Orchmynion Cadw Coed – Jo Jo Smith efallai	**FG**	Wedi'i wneud
Pwyntiau Gweithredu o 23 Chwe 2011			
19	Llunio rhestr o brosiectau ymchwil a datblygu yr hoffem eu cael.	**CB**	
20	Mynd â'r angen am wefan i bob grŵp ecosystem gyda gwybodaeth/adnoddau hawdd cyrchu atynt at PBC..	**CLR**	
21	Rhoi cyswllt oddi ar dudalennau gwe Glastir ar ein gwefan ni.	**CLR**	
22	Cysylltu â John Stratton am statws grŵp HAP Ymylon Caeau Âr y DU yn sgil pryderon amrywiol.	**CLR**	
23	Ysgrifennu taflen wybodaeth am ymylon braenar ar gyfer Glastir	**CB a CS**	
24	Cylchredeg taflenni gwybodaeth wedi'u diweddaru Glastir i gael sylwadau'r grŵp (gyda dyddiad cau ar gyfer dychwelyd sylwadau).	**CB**	
25	Adrodd yn ôl ar y casgliadau ar ôl trafod Gorchmynion Cadw Coed gyda Jo Smith.	**HM**	
26	Ymchwilio i ffynonellau cyllid posibl ar gyfer arolygu gwrychoedd yng Nghymru.	**AE?**	
27	Ceisio gwybodaeth am gyllido a gweinyddu arolygu gwrychoedd Lloegr.	**CLR**	
28	Ysgrifennu at awdurdodau lleol am yr arolwg gwrychoedd.	**CLR**	
29	Codi mater yr arolwg gwrychoedd gyda'r Gymdeithas Fotanegol.	**TD**	
30	Ceisio manylion y cyllid a gafodd Parc Cenedlaethol Eryri gan y Cyngor Coed (Stella Artois) i blannu gwrychoedd.	**GD**	
31	Diweddaru map Glastir a gofyn i James Skates anfon manylion tir âr o brosiect monitro Tir Gofal at y Grŵp Ecosystem.	**CS**	
32	Anfon e-bost at CS a TD i'w hatgoffa fod angen cofnodion rhywogaethau Ad42 ar y swyddog newydd.	**CB**	

33	Cwblhau'r disgrifiadau o'r ardaloedd prosiect tir âr a'u cylchredeg i'r grŵp.	**CS a TD**	
34	Cynnig sylwadau ar y disgrifiadau o'r ardaloedd prosiect tir âr.	**Pawb**	
35	Mynd ar ôl Colin Chapman ynglŷn â myfyriwr MSc i nodi perllannau.	**CLR**	
36	Gofyn i Tracey Lovering gasglu sylwadau ynghyd am y Gronfa Grant Bioamrywiaeth.	**CLR**	
37	Ysgrifennu cylch gorchwyl Cymru Fyw a chylchredeg yr ymateb i Diana Reynolds.	**CLR**	
38	Edrych ar y cynlluniau gweithredu a dileu camau nad ydynt yn berthnasol, ychwanegu gweithredu generig er mwyn cyflawni targedau. Cyflwyno cynlluniau gwrychoedd a pherllannau er mwyn ymgynghori.	**CLR/HM/TD a CS**	
39	TD i fwydo'n ôl i'r grŵp arbenigol rhywogaethau ar gamau gweithredu ar wefan BARS nad ydynt yn berthnasol/dichonadwy. FG i amlygu'r materion a ganfyddir.	**TD/FG**	
40	Cylchredeg fersiwn diwygiedig o dempled gweithredu tir âr i EFEG, erbyn canol Mawrth.	**TD**	
41	Casglu methodolegau arolygu ynghyd ar gyfer papur i gytuno arno yn y cyfarfod nesaf, yn cynnwys dull arolygu tir âr Plantlife.	**CLR**	
42	Trafod stondin/hyrwyddiad yng nghynhadledd nesaf PBC gyda Tracey Lovering. Cylchredeg manylion ble/pryd y cynhelir y gynhadledd.	**CLR**	
43	Enwebu 3 swydd oddi ar restr personél LlCC fel cysylltiadau polisi i'r grŵp.	**Pawb**	
43	Cylchredeg dadansoddiad Glastir.	**GD**	
44	Llunio 3 neges allweddol o'r grŵp i'w cylchredeg i LBAPs.	**CLR**	